

**TOMÁŠ GAVLAS:
KULTURNÍ FENOMÉN POUTĚ
A MODERNÍHO NOMÁDSTVÍ
SE ZAMĚŘENÍM NA CAMINO DE SANTIAGO
DIPLOMOVÁ PRÁCE
POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE**

Jistě není třeba obhajovat témata poutě a moderního nomádství jako témata kulturologická. Nesetkáváme se s nimi při této příležitosti ostatně poprvé, připomínám jen výtečnou studii Šárky Lebedové *Funkce poutnictví v dějinách evropské kultury*, obhájenou v září 2008. Předkládanou práci Tomáše Gavlase vyznačují nejnápadněji cenné spojení autopsie, která tu má rozměr doslova iniciační, a důkladného studia literatury několika oborů a stejně cenné spojení kulturněhistorického záběru s výzkumem aktuálního jevu v aktuálních kontextech.

Promyšlená struktura práce otevírá nejprve zvolenou problematiku obecněji s použitím Maffesoliho konceptu nomádství. Při vymezení fenoménu moderního nomádství diplomant s kreativitou, která vyznačuje celou práci, svádí dohromady Miroslava Petruska s Herbertem Marshalllem McLuhanem, Friedrich Heinrich Alexander Freiherr von Humboldt tu potkává Hermanna Hesse a Alaina de Botton. Nebudu opakovat podobnou charakteristiku pro kapitolu *Prostor a chůze*, kde se diplomant věnuje problémům prostoru prostřednictvím témat cesty, krajiny jako scény a chůze. Osobně si tu cením například způsobu, jímž se diplomant vyrovnal s podněty scénologie krajiny Josefa Valenty.

Teoreticky a třeba zdůraznit, že skutečně kulturologicky vymezený fenomén poutnictví je pak zacílen k náboženské pouti s využitím antropologie náboženství a pak již sledován kult sv. Jakuba Staršího a geneze poutí do Santiago de Compostella. Rychle se diplomant dostává k ústřednímu tématu práce, analýze mohutného aktuálního oživení poutního provozu. Jednou z hypotéz je spojuje s románem Paula Coelho *O Diário de um Mago*, poukazuje i na ohlas u nás sice přeložené, ale méně známé knihy *Ich bin dann mal weg. Meine Reise auf dem Jakobsweg* populárního německého komika a moderátora Hape Kerkelunga u německy mluvícího publika a brilantně jej spojuje s analýzou marketingu a shromážděním atributů současné podoby poutí do Santiaga de Compostella.

Za mimořádně přínosné považuji pasáže, kde se diplomant věnuje prostředí čtyř poutních tras. Teoretická východiska, dobře připravená v prvních kapitolách, se

tu organicky setkávají s autopsií a autor si otevírá další rovinu výkladu a interpretace užitím vlastních fotografií. Samostatně a na kompozičně dobře voleném místě analyzuje symboliku spjatou se zkoumanou poutí a s využitím díla Norberta Ohlera *Pilgerstab und Jakobsmuschel: Wallfahren in Mittelalter und Neuzeit* kotví poutě do náboženského života.

Předložená práce není jedinečná jen charakterem spojení zúčastněného pozorování, teorie a historiografie. Tomáš Gavlas dokázal toto spojení promítnout i do literární formy práce. Nemám tu na mysli jen u diplomových prací neobvyklou živost jazyka, schopného být exaktně přesný, je-li třeba popisované terminologicky ukotvit, evokativní tam, kde je potřeba evokace, a provokativní tam, kde autor chce rychle aktivizovat čtenáře. Míním hlavně kompozici studie, která nenápadně využívá toho, že každý text, který čteme pro poznání, ne pro zabíjení času, je rovněž poutí. Jeden příklad: Gavlasova práce je vygradována tak, že se nad kapitolou 5.8.8 *U cíle* čtenář přiblíží prožitku poutníků před svatojakubskou katedrálou.

Hloubka, jíž diplomant v pochopení zkoumané problematiky dosáhl, neukazuje ale jen na osobní zkušenost a literární úroveň. Je za ní také to, co považuji u diplomové práce za velmi důležité: Není to výsledek osvojení jedné specializace, ale neokázalý doklad osvojení oboru jako celku, navíc nikoliv v pasivním smyslu, ale jako souboru instrumentů a metod poznání. I toto je důvod, proč předloženou diplomovou práci hodnotím jako mimořádnou.

Diplomovou práci Tomáše Gavlase *Kulturní fenomén poutě a moderního nomádství se zaměřením na Camino de Santiago* z uvedených důvodů plně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení klasifikačním stupněm *výborně*.

V Dobřichovicích 2. února 2012

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.